

BIJLAGE 1- Verhouding voorgestelde wijziging art. 8 Wmo en Europees Sociaal Handvest

Tijdens algemeen overleg maatschappelijke opvang/vrouwenopvang/ zwerfjongeren van 21 maart 2012 is door het lid Voortman (GroenLinks) een opmerking gemaakt over de beperking in de toegang tot de maatschappelijke opvang voor EU-burgers die via een nota van wijziging (Kamerstukken II, 2011-2012, 32439, nr. 9) in het wetsvoorstel eigen bijdrage voor de maatschappelijke opvang en vrouwenopvang is aangebracht. Deze wijziging van artikel 8 Wmo zou in strijd zijn met het Europees Sociaal Handvest (ESH). Hieronder geef ik de toegezegde schriftelijke reactie op de stelling van mevrouw Voortman.

Met de wijziging van artikel 8 van de Wmo wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid van artikel 24, tweede lid, van de Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004. Dit artikellid biedt de mogelijkheid om sociale bijstand te onthouden aan burgers van de Europese Unie niet zijnde werknemers, zelfstandigen of personen die deze status hebben behouden en hun familieleden, gedurende de eerste drie maanden van hun verblijf of de periode daarna als nog geen werk is gevonden. In de toelichting bij de nota van wijziging is als reden voor de toegangsbeperking voor de maatschappelijke opvang aangegeven dat een beroep op deze Wmo-voorziening door de in artikel 24, tweede lid, van de Richtlijn 2004/38/EG bedoelde onderdanen met de wijziging per definitie wordt beschouwd als een onredelijke belasting van het sociaal bijstandsstelsel.

Met de verwijzing naar het sociale bijstandsstelsel in de toelichting bij de nota van wijziging betreffende artikel 8 van de Wmo komt het ESH in beeld. In artikel 13 van het ESH is het recht op sociale bijstand vastgelegd.

Het is vermoedelijk artikel 13, vierde lid, van het ESH waar mevrouw Voortman op doelt bij het stellen van de vraag of de onderhavige wijziging van artikel 8 van de Wmo niet in strijd is met het ESH. In het wetsvoorstel worden immers nadere regels gesteld ten aanzien van de toegang tot de maatschappelijke opvang van niet Nederlanders die legaal in Nederland verblijven.

Artikel 13, vierde lid, van het ESH bevat de verplichting om personen die geen Nederlands onderdaan zijn maar onderdaan van een andere verdragsluitende partij en die legaal in Nederland verblijven gelijk te behandelen met betrekking tot hetgeen is neergelegd in het eerste tot en met derde lid van artikel 13 ESH. Hieraan is de beperking verbonden dat dit dient te geschieden overeenkomstig de verplichtingen van het Europees Verdrag betreffende sociale en medische bijstand (EVSMB). Voor de werking van artikel 13, vierde lid, van het ESH wordt dus aangesloten bij het EVSMB.

Gelet op het vorenstaande dient de vraag te worden beantwoord of ten aanzien van de Wmo de gelijke behandelingsverplichting van artikel 13, vierde lid, van het ESH moet worden toegepast overeenkomstig de verplichtingen van het EVSMB.

In artikel 2, onder b, van het EVSMB is bepaald dat het verdrag van toepassing is op de in bijlage I opgenomen nationale wetten en regelingen. In die bijlage is de Wmo niet opgenomen, net zo min als de voorgangers van de Wmo.

De conclusie luidt daarom dat het EVSMB niet van toepassing is op de Wmo en het ESH daarom niet overeenkomstig het EVSMB hoeft te worden toegepast. De voorgestelde wijziging van artikel 8 Wmo is dan ook niet in strijd met het ESH.

Dit alles laat onverlet dat het in de praktijk toch kan voorkomen dat een gemeente in een geval waarbij sprake is van een acute noodsituatie, bijvoorbeeld als iemand ernstig ziek is, een eerste opvang biedt in de maatschappelijke opvang. In dit specifieke geval prefereert uiteraard de menselijke waardigheid.